

Lausunto

21.6.2021

VN/6255/2021
VN/6255/2021-PLM-21

SM014:00/2015

Sisäministeriö

PLM; lausunto työryhmän ehdotuksesta hallituksen esitykseksi laiksi poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Sisäministeriö on pyytänyt puolustusministeriöltä lausuntoa virkamiestyöryhmän mietinnöstä, joka sisältää luonnoksen hallituksen esitykseksi laiksi poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi myös aluevalvontalakea (755/2000), puolustusvoimista annettua lakia (551/2007) sekä sotilaskurinpidoista ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annettua lakia (255/2014) pääosin lakiviittauksia koskevien teknisten muutosten johdosta.

Työryhmän mietinnössä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta. Lailla kumottaisiin voimassa oleva samanniminen laki. Lisäksi kumottaisiin päihtyneiden käsittelystä annettu laki sekä muutettaisiin pakkokeinolakea ja henkilötietojen käsittelystä poliisitoimissa annettua lakia.

Esityksen tavoitteena on poliisin lain nojalla säilyttämien vapautensa menettäneiden henkilöiden kohtelua koskevan lainsäädännön uudistaminen. Säilytykseen liittyviä vapautensa menettäneen oikeuksia, velvollisuuksia ja perusoikeuksien rajoituksia, vartiointitehtävissä toimivan henkilöstön toimivaltuuksia ja viranomaisten velvollisuuksia koskevat säännökset saatetaan ajan tasalle.

Puolustusministeriö toteaa lausuntonaan kunnioittavasti seuraavan.

Puolustusministeriö pitää hallituksen esitysluonnoksessa ehdotettuja uudistuksia perusteltuina ja kannatettavina. Vapautensa menettäneiden ja säilytystiloissa työskentelevien henkilöiden oikeuksia ja velvollisuuksia on esitysluonnoksessa tarkasteltu kattavasti huomioiden niin perus- ja ihmisoikeuksista johdettavissa olevat vaatimukset kuin lainsäädännön selkeyden vaatimus sen sovellettavuuden näkökulmasta.

Sotilaskurinpidoista ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain 18 §: säädetään kiinniotettujen, pidätettyjen sekä vangittujen säilyttämisestä ja kohtelusta. Kiinniotettua, pidätettyä tai vangittua henkilöä säilytetään päävartiossa tai muuten sotilasviranomaisen valvonnan alaisena taikka yleisessä vankilassa tai muussa säilytystilassa (18 §:n 1 mom). Pidätettyihin ja kiinni otettuihin sovelletaan, mitä poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetussa laissa (841/2006) pidätettyjen ja kiinni otettujen kohtelusta säädetään (18 §:n 2 mom).

Puolustusministeriön näkemyksen mukaan myös Puolustusvoimien osalta tulisi mahdollistaa sellaisten vapautensa menettäneen henkilön oikeuksia koskevien säännösten sovellettavuus, jotka koskevat lyhytkestoista vapaudenmenetystä.

Esitysluonnoksessa todetaan esimerkiksi 3 luvun 5 §:n ulkoilua koskevan säännöksen osalta (s. 103), että vapautensa menettäneelle on pääsääntöisesti annettava mahdollisuus ulkoilla vähintään

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 31
00131 Helsinki

Eteläinen Makasiinikatu 8 29 516 001
Helsinki 35 829 516 001

kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi

tunti päivässä. Lisäksi todetaan, että tällaisen mahdollisuuden järjestäminen ei koske henkilöä, joka on vapautensa menettäneenä poliisilain 2 luvun 2, 5, 9 tai 10 §:n perusteella eli jolloin vapaudenmenetyksen kesto on lyhytaikaista.

Suora viittaus tiettyihin poliisilain säännöksiin vaikuttaisi johtavan siihen, että Puolustusvoimien osalta ei vastaavalla tavalla voitaisi huomioida vapaudenmenetyksen lyhytkestoisuuden vaikutusta vapaudenmenetyksen toteutuksessa. Viittauksia poliisilain säännöksiin on edellä mainitun 3 luvun 5 §:n lisäksi 1. lakiehdotuksen 3 luvun 6, 11 ja 12 §:ssä, 4 luvun 1 ja 5 §:ssä sekä 10 luvun 3 §:ssä.

Puolustusvoimissa kuitenkin valtaosa vapautensa menettäneistä on kiinniotettuja nimenomaan sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain 15 §:n perusteella lyhytkestoisesti kurin, järjestyksen ja turvallisuuden säilyttämiseksi tai palauttamiseksi. Tarkoituksenmukaista olisi-kin, että lyhytkestoisen vapaudenmenetyksen merkitys vapautensa menettäneen oikeuksiin huomioidaisiin myös siltä osin, kun vapautensa menettänyt henkilö on Puolustusvoimien säilytystilassa.

Puolustusministeriö esittää sen vuoksi harkittavaksi, tulisiko edellä mainituissa 1. lakiehdotuksen 3 luvun 5, 6, 11 ja 12 §:ssä, 4 luvun 1 ja 5 §:ssä sekä 10 luvun 3 §:ssä viitata poliisilain lisäksi sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain 15 §:ään.

Puolustusministeriöllä ei ole muuta huomautettavaa esitysluonnoksesta.

Lisätietoja puolustusministeriössä antaa hallitusneuvos Minnamaria Nurminen (puh 0295 140602, minnamaria.nurminen@defmin.fi).

Lainsäädäntöjohtaja

Hanna Nordström

Hallitusneuvos

Minnamaria Nurminen

Jakelu

SM Sisäministeriö

Tiedoksi

PLM HO Hallintopoliittinen osasto, Teemu Penttilä
PLM Kansliapäällikkö, Jukka Juusti